Published and distributed under permit (No. 701), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 151. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 1. липня, 1922. — VOL. XXX. — No. 151. — Jersey City, N. J., Saturday, July 1, 1922. — THREE CENTS

НЕВДАЧА ІРЛЯНДСЬКИХ РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ В БОЮ З ІРЛЯНДСЬКИМ ДЕРЖАВНИМ ВІЙСКОМ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 30. червня. — Державні війска тимчасового ірляндського правительства здобули нині будинок „чотирох судів", де були всадовились ірлядські республіканські повстанці.

Боротьба тривала два дні і полягло богато жертв.

Державні війска вчера бомбардували будинок цілий день, а вечером ще збільшили огневий настріл. Бомбардованне тривало до півночі, а скоро по опівночі прогнано повстанців з головних частин будинку.

Тоді державні команданти наказали командантови повстанців Роврі О'Каннор, щоби здався. Але він не хотів і боротьба тривала далі.

Державні війска вже досі забрали богато повстанців в полон.

Повстанці виступають до оружної боротьби також по других місцевостях Ірляндії.

МАКС ЛІТВІНОВ, ГРОШІ, І ЗАСАДИ

ГАГА, столиця Голяндії, 29. червня. — На нинішньому засіданню підкомісії для приватної власности московський большевицький делегат Макс Літвінов заявив, що як його „уряд" згодиться признати приватну власність чужинецьких горожан в Московщині, то тільки задля гроший, а не задля того, аби він хотів виректись своїх „засад".

Колиж аліянтські експерти (знавці) домагались, щоби він се відкликав, Літвінов сказав, що він бачить, що його слова береться занадто поважно, але він того не хотів і гадає, що він не висловив як слід погляду свого „уряду". Він просив, щоби тепер його ще не судити, а здержатись, поки він ліпше не зясує сеї справи.

БОЛЬШЕВИКИ ЗНОВА ЛАДЯТЬСЯ НА КОРОЛІВСЬКИЙ БАЛЬ

ГАГА, столиця Голяндії, 29. червня. — Большевицькі делегати замовили собі парадні вечірні і ранішні одіння, домагаючись, щоби були готові як найскорше.

Догадуються, що вони будуть на принятті у голяндської королеви Вільгельміни.

ПОЛЯКИ МАЮТЬ ЩЕ ОДНО МІНІСТЕРСТВО

ВАРШАВА, столиця Польщі, 29. червня. — Нині проголошено новий польський кабінет під проводом Слівінського, на місце кабінету Поніковського, котрий уступив 6. червня с. р.

Склад того кабінету такий: Артур Слівінський, премієр; Антін Камінський, міністер внутрішніх справ; Гаврило Нарутович, міністер заграничних справ; Казимир Сосновський, міністер війни; Казимир Зачик, тимчасовий управитель фінансів; Вячеслав Маковський, міністер „справедливости"; Йосиф Рачинський, міністер рільництва; Стефан Оссовський, міністер торговлі; Людвик Загурний-Мариновський, міністер зелізниць; Володислав Зелінський, міністер прилюдних праць; Витовт Ходзко, міністер здоровля.

Становище міністра просвіти і телеграфів та телефонів ще не обсаджені.

ГОЛОД І ЗБІГЦІ В СОВЄТСЬКІЙ РОСІЇ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 16. червня. — Каменець-подільська большевицька ґазета „Червона Правда (ч. 95) повідомляє:

На засіданню президії Центрального Комітету Допомоги Голодуючим в Москві був звіт про скупченнє збігців голодуючих губерній на зелізничих узлах (Челябинськ, Тешкент, Уфа та інші) більше 90,000 душ.

З них 38,000 відправлено у врожайні місцевости; до 69,000 дальше переповнює стації.

Єдине місце, куди можна їх вислати — се Сибір.

За весь час в Туркестан відправлено орґанізованим шляхом 133,000 збігців; до 110,000 прибуло туди неорґанізовано.

До 30% неорґанізованих збігців повмирало від пошестий та голоду.

Був вислуханий звіт Ейдука про закордонну допомогу голодуючим.

Допомога ззакордону тепер офіціяльно виявляється в харчованню 4,735,000 душ, фактичне число тих, що отримують харчі, є більше.

ЛЮДОЇДСТВО НА УКРАЇНІ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 15. червня. — Большевицька ґазета „Червона Правда" (ч. 98) повідомляє з Миколаєва:

В Херсоні жительниця Циганської Слобідки Евгенія Самарська зарізала і зїла двох своїх дітий, — дво-місячного хлопчика й семи-літню дівчинку.

В Херсоні затримані жінки, які забили своїх малолітніх дітий і годувались ними.

В селі Богоявленську, Миколаївського повіту, громадянка Гутницька спекла в печі свою дочку Серафиму і зїла її разом зі своїм малим хлопчиком і знайомою Параскою Литовченковою.

В Херсоні в мешканню Марти Кварти відкрито зарізану 8-літню дівчинку Агафію, котру людожерка зварила. Марта Кварта заарештована.

ВЕТЕРАНИ ЗА ПИВОМ.

ФОЛЯДЕЛЬФІЯ, 28. червня. — Річна конференція Національної Ліґи Немічних Жовнірів ухвалила нині резолюцію за обмеженнєм прогибіційного закона та дозволеннєм продажі легких вин та пива.

ЗА ВІДШКОДОВАННЄМ ВОРОЖИХ ЧУЖИНЦІВ

ВАШІНҐТОН, 28. червня. — В конґресі внесено законопроєкт, котрий дає право так званому опікунови чужинецької власности (федеральному урядникови, що в час війни мав заряд власности, сконфіскованої горожанам ворожих держав) звертати сю сконфісковану власність її первісним властителям. Висота звороту установлена на 10.000 долярів.

За законопроєктом заявився вже теперішний американський уряд, який хоче далі придержуватися традиційної політики американського уряду не конфіскувати на все приватної власности горожан ворожих держав.

СВЯЩЕНИК-УБИЙНИК ПРИЗНАНИЙ БОЖЕВІЛЬНИМ.

Шістьох судових знатоків психіятрії (науки про душевні прояви), яким суд віддав розібрати душевний стан о. Дельорма, котрий недавно тому вбив свого первого брата, щоби забрати по ньому асекурацію, признало обвиненого збоченою убовою людиною, яка не може відповідати за свої вчинки.

Судові лікарі розбирали подібну заяву лікарів, покликаних обороною, і найшли, що обжалований хорий на надприродно розвинене почуттє свого „я". Лікарі робили над тілом обжалованого ріжні досліди та проби і переконалися, що підкладом умового збоченя обжалованого є його фізичний стан.

З огляду на те оречення о. Дельорм не буде поставлений перед суд, але буде замкнений до дому божевільних.

ФРАНЦУСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ЇДЕ ДО РОСІЇ

Французький Червоний Хрест подав вістку, що він висилає на початку липня специяльну комісію до совєтської Росії. Виїзджає вона на корабли „Каліфорнія", на котрім буде 9.000 тон поживи. Корабель виплине з порту Дінкірк та попливе до Петрограду.

ПОЧТОВИЙ РУХ З РОСІЄЮ.

Як доносять з Москви, російський большевицький уряд мусить помало ломити свою систему дурення своїх власних підданих про події в широкому світі. Межи инчим ся система полягала на тому, що піддані совєтів могли діставати зі зовнішного світа лише дуже невеличку почту. На кореспонденцію межи підданими Росії та їх кревними та знакомими в других частях світа совєти наложили були свою тяжку руку жандарма і допускали лише обмежене число листів та переписних карток. Ще недавно обовязувало в Росії совєтське право, що людина не сміє діставати на місяць більше як два листи з Америки.

Як каже американський почтовий уряд, сі обмеження починають вже тріскати під впливом, дається, напору народу до ширших зносин зі широким світом Першим проломом в тім китайськім мурі, котрим оточили большевицькі комісарі підбиті собою народи, являється вимушений певно на уряді дозвіл діставати більше посилок з Америки, як се було досі, уряд в Москві мав повідомити заграничні почтові можна висилати до Росії поуряди, що на будуче буде силки з одіннєм, їдою, ліками, друками т. п. без дозволу російського уряду заграничної торговлі, як се було досі. Всі однак посилки будуть обложені митом, кромі посилок з їдою. Посилати можна почтою найбільше 12 фунтів.

УСУВАННЄ УКРАЇНЦІВ В ГАЛИЧИНІ

Багато наших урядовців не принято ще дотепер до служби. Головно зелізничі функціонарі без заняття. В самій львівській дирекції зелізниць позбавлено праці з оглядів політичних около 800 людей, а в станиславівській 700. У скарбовім ресорті: 20 функціонарів скарбової сторожі, 30 осіб з почти; політична адміністрація (намісництво) 6 осіб; в судівництві 10 урядників канцелярійних і велике число помічників та канцелярійних офіціянтів.

Рівночасно з принятєм призначено багатьох до західних повітів; на примір подаю: Почта: Микола Шквірко з Коломиї до Тарнова; Ґоцький зі Львова до Тарнова; Володимир Міськевич з Мостів Великих до Віснича. Скарб: Куриляк Гриць з Коломиї до Вадовиць. Василь Михальчишин з Любачова до Ряшева. Зелізниця: вислано цілими партіями по 8—10 людей, а навіть більше. Судівництво: Андрій Михаль зі Львова до Кракова і т. д! Посилається найліпші сили і на важніщих становищах послідовно поза Східну Галичину. Сі перенесення в повнім тоці. Як примір подаю призвища, які дійшли до мого вдома, зазначуючи, що більше число є тих про яких не знаємо.

Інспектора зелізниці Дутку перенесено зі Станиславова до Ґданська, скарбових радників: Д-ра Матвіяса й Луцика і секретаря Грицая, всіх зі Львова на Шлеск, радника Мрица з Тернополя до Мисловиць, а поборця Пацканія з Самбора до Тарнобжеґу. Зі скарбу: секретаря Книша до Мисловиць, секр. Труша до Катовиць і зелізничого радника Теслю до Катовиць, усіх зі Львова.

ПОВІНЬ НА ПРУТІ.

На днях вилив Прут в околиці Коломиї, заподіюючи величезні шкоди, так що комунікація з Косовом і Печеніжином перервана.

БУНТ В БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ ЦАРСТВІ

МОСКВА, столиця Московщини, 29. червня. — В Туркестані (в Середній Азії) вибухло серед народу повстаннє проти большевицького панування. Повстаннє шириться дальше. Головного комісаря Туркестану повстанці повісили.

НІМЕЧЧИНА ЗАБОРОНИТЬ МОНАРХІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

БЕРЛІН, 29. червня. — Німецьке правительство має намір заборонити монархістичні демонстрації в Німеччині наслідком убиття д-ра Ратенава.

ЩЕ Є НАДІЯ НА МИРОВУ ПОЛАГОДУ ЗАПОВІДЖЕНОГО СТРАЙКУ 400,000 ЗЕЛІЗНИЧИХ ЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ

ШИКАГО, ІЛЛ., 29. червня. — По нинішньому зібранню Американського Зелізничого Стоваришення в тутешньому готелі Блекстовн подано до прилюдного відома, що зелізниці не уступлять домаганням 400,000 зелізничих робітників (із зелізничих робітень) і не відкличуть зменьшення платень, яке для них означили.

Американське Зелізниче Стоваришеннє повідомило про се Б. М. Джуелла, голову зелізничого відділу Американської Федерації Праці.

Одначе з уваги, що страйк мав би зачатись уже в сю суботу, Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав завізвала обі противні сторони, щоби вислали завтра, в пятницю, пополудні своїх представників до Вашинґтону на нараду, як запобігти страйкови.

Голова зелізничого відділу Американської Федерації Праці Б. М .Джуелл заявив, що прибуде на конференцію до Вашинґтону.

Голова Зелізничої Робітничої Ради Бенджемин В. Гупер заявив, що він має повну надію, що небезпеку недалекого страйку ще дасться відвернути.

РОБІТНИКИ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ БУДУТЬ ПРОДОВЖАТИ СВОЮ ПРАЦЮ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 29. червня. — Інжиніри, кондуктори і прочі робітники на зелізницях будуть продовжати свою роботу на випадок страйку робітників в зелізничих робітнях, і не будуть приймати заступства на місцях страйкуючих.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НЕ ПОЗВОЛИТЬ НА ЗДЕРЖАННЄ ЗЕЛІЗНИЧОГО РУХУ НА ВИПАДОК СТРАЙКУ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. червня. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що на випадок вибуху страйку в зелізничих робітнях американське правительство не допустить до здержання руху на зелізницях.

Воно вважає заповіджений страйк за неоправданий, якого метою є удар в Зелізничу Робітничу Раду, що має управильнювати відносини між зелізничими компаніями і робітниками.

МЕКСИКАНСЬКІ БАНДИТИ ДАЛІ ЛОВЛЯТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 29. червня. — Мексиканські бандити на границі коло Тампіко випустили 40 Американців, а натомісць зловили 6 інших і вивезли в глибину краю, заявляючи, що по якімось часі вернуться із заложниками і віддадуть їх, якщо одержать гроші за переємець.

Замітне, що Мексиканці ловлять нафтярів, які роблять бизнеси на мексиканській нафті, і домагаються від них викупу.

Американський державний департамент запротестував проти сього перед мексиканським правительством. Мексиканське правительство робить пильні заходи, щоби перепинити ловленнє Американців на американсько-мексиканській границі.

КАЖУТЬ, ЩО НЕДОБІР КОМПАНІЇ ФУЛЛЕРА ВИНОСИТЬ $5,000,000

НЮ ЙОРК, Н. Й. 29. червня. — Дальші обчислювання недоборів фінансової фірми Е. М. Фуллера і Ко. показують, що вони виносять до $5,000,000.

Через ту компанію робило богато людий бизнеси і всі вони тепер понесли втрати. Між іншими втратило ізза упадку компанії 1,500 нюйорських акторів і акторок. Одна акторка, Луиса Ґруді, стратила в компанії Фуллера $25,000.

СПАДОК ПО МІЛІОНЕРІ ДЛЯ МІЛІОНЕРІВ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 30. червня. — Спадок по американському міліонері Вилиємі Ракефелері, котрий недавно помер, має перейти, після тестаменту покійного, на 21 членів його родини. Спадок обчисляють на 200 міліонів долярів.

На добродійні цили небіщик нічого не оставив.

МЕЙОР МІСТА ЗДЕРЖУЄ БУДОВУ ТУНЕЛЮ

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., 30. червня. — Мейор міста Джерзи Ситі, Френк Гег, наказав здержати роботи коло нового тунелю попід ріку Гадсон між Джерзи Ситі і Ню Йорком. Вчера поліція здержала робітників від праці.

МОЛОКО ДОРОЖІЄ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 29. червня. — Від завтра велика молочарська компанія Бордена підносить ціну молока о 1 цента на кварті. Кварта молока степені „А" буде коштувати у фляшках 17 центів, а степені „Б" 14 центів.

ЗАХОДИ ДЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ УГЛЕВОГО СТРАЙКУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. червня. — В суботу, 1. липня с. р., відбудеться у президента Гардинґа в Білому Домі конференція представників власників копалень угля і майнерів у справі скінчення углевого страйку в Злучених Державах.

Президент Гардинґ заявив, що копальні мусять добувати угле і тому е обовязком правительства пильнувати сього діла і дбати, аби наріл мав достаточний засіб угля.

З Ню Йорку вже тепер повідомляють, що там засіб твердого угля вичерпується, а таксамо небаром буде і в других містах, і коли недостачі не зарадиться покінченнєм страйку, то зимою настала би велика голоднеча на уголь в цілих Злучених Державах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3. 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ГРОБАХ УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ В ГАЛИЧИНІ.

На зелені свята, 7. с. м., галицькі Українці квітчали гроби українських жовнірів, що полягли в обороні нашої рідної землі перед наїздом ляхви.

До сеї манїфестації ляхва поставилась ворожо.

Осьщо пише з того приводу львівська українська ґазета „Громадський Вістник":

Непроглядною юрбою поспішило в Зелені Свята українське громадянство на могили поляглих героїв.

Духова потреба поклонитись тим, що головами наложили в обороні Вітчини на західнім кордоні українських земель, найшла свій самочинний вислів. Не тільки у Львові, а й на провінції свято випало величаво. Мимо всіх перепон, які ставили власть імущі.

В СТАНИСЛАВОВІ в неділю від ранку на всіх шляхах, які ведуть до міста при помочі війска поліція завертала людий зі сіл. Та мимо сього ЗІБРАЛАСЬ НА МОГИЛАХ КІЛЬКАТИСЯЧНА МАСА НАРОДУ. І був в станиславівському святі момент, в якому цей здвиг горів одним огнем, а саме, коли ВЛАДИКА, ЩО ПРОВАДИВ ПОХІД, ЗДАВЛЕНИМ З ОБУРЕННЯ ГОЛОСОМ ПОДАВ ДО ВІДОМА, ЩО СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ „ВОЄВОДА" ЗАБОРОНИВ ЙОМУ ПРОПОВІДЬ. Здавалося в першій хвилі, що темперамент владики візьме гору і він вибухне голосом протесту. Та ні... Він поконав себе — і візвав зібрану громаду до тихої молитви за тих, що головами наложили за найвисший ідеал нації... Не було проповіди, не було промов. Станиславівський „воєвода" мабуть й недогадується.

(СКОНФІСКОВАНО).

В ці три дні, в суботу — в день національного посту (на поміч голодним на Україні) і в Зелені Свята — свято героїв — українське громадянство Галицької Волости дало доказ, що воно чується нерозривною частиною великого українського народу, що горе і радощі по тамтой бік Збруча ю його горем і радощами.

(СКОНФІСКОВАНО).

Нехайже за цим виявом своїх дум і настроїв підуть діла на всіх царинах національного життя.

(СКОНФІСКОВАНО).

Сі українські маніфестації свідчать, що наш нарід в нашій Галичині одною душею стремить далі безупинно і непоборимо до сповнення ідеалу — до самостійної української держави.

Наїзники ляхи не всилі згасити того огню ані вбити того великого духа, що кличе і веде до побіди за правду, а проти кривди.

Ляцьке ярмо наших братів лише засталить в боротьбі, а підперте з боку американських і канадійських Українців додасть і скріпить їм духа в боротьбі.

Прийде час, що колись, може вже й незабаром, галицькі Українці звернуть свої надії на Київ, але хвилево вони сподіваються помочі з Америки. Могучий протест американських і канадійських Українців проти аліянтського злочину над Східною Галичиною покаже нашим браттям в Галичині, що ще є хтось за польською нагайкою, що стане в їх обороні. Се додасть їм духа; скріпить їх надії; скріпить теж їх боротьбу. А рівночасно причиниться до убиття польських надій на продовжение забору нападеного краю.

Тож нехай ті старокраєві маніфестації на могилах українських жовнірів промовлять і до нас. І ми, ідучи за старим краєм, уладжуймо маніфестації і демонтрації у справі нашої Батьківщини. Сі маніфестації відмінні від старокраєвих. Се не тиха молитва — се голосний і грімкий крик протесту проти злочину. Але тим більше, що се відмінний протест, що се протест, на який ляхи в Галичині не позволяють, повинен тутки гомоніти як найголоснійше, раз-враз, по ріжних містах Америки і Канади, аби світ дізнався, що на його очах, з його вини твориться нечуваний злочин над спокійним народом — не в Африці, але — в Европі.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ НАМАГАЮТЬСЯ РОЗБИТИ ЗАГРАНИЦЕЮ МОСКАЛІВ І УКРАЇНЦІВ?

На тайному засіданню Центрального Комітету Російської Комуністичної Партії розглядано проект засобів боротьби з протибольшевицькою еміґрацією закордоном.

В сій інструкції велике значінне надається внесенню розколу та заколоту в еміґрантські круги шляхом широко реклямованої амнестії та шляхом притягання поодиноких осіб на більш-меньш відповідальні посади.

Частину з таких діячів, під відповідальностю та доглядом аґентів „Закордоту" залишити для праці закордоном, а частину переправити на батьківщину, ґарантуючи їм недоторканість по можливости, допомагаючи їм.

Участь „амнестіованих" в радянському будівництві довершить розклад еміґрації, яка, страшенно бідкаючись на чужині, охоче потягнеться додому.

Розстріли до певного часу — зазначається в інструкції, — треба припинити і примінювати їх до „амнестіованих" тільки в рідких випадках.

„Бо наша мета остаточно ліквідувати проти-большевицький еміґрантський фронт".

„А через те, чим більше їх перетягнеться додому і чим більше витриманости виявлять всі наші орґани на місцях, тим швидше й рішучійше ми нанесемо смертельний удар наймитам капіталу та контр-революції".

Крім того інструкція вміняє в обовязок членам „Закордоту" вживати всіх заходів до компромітації еміґрації закордоном і до викликання як найбільших репресій проти них зі сторони тих урядів, де скупчена найбільш активна і найбільш численна еміґрантська маса.

УКРАЇНСЬКИЙ ДАЛЕКИЙ СХІД.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Українська американська преса а тимсамим і громадянство зівсім не поінформоване про відносини на Далекому Сході, а жаль. Далекий Схід, це по висказам навіть московської літератури „друга нова Україна" — хахландія... Правда в „українській" американській пресі, інспірованій із Москви (Щоденні Вісти та б. Робітничі Вісти) спорадично появлялися й появляються вістки із тієї країни, но так тенденційні й так совєто-русофільські, що жадному із читачів тих ґазет і в голову не прийде, що Далекий Схід — це українська кольонія... В останніх роках стрічали ми рідкі вісти про Далеко Східню країну й на сторінках української національної преси... Як в калейдоскопі переходили перед очима американських читачів назви Колчак, Розанов, Антонов, Алексеєв, Калмиков, Краснощоков, Тобельсон, Семйонов, Нікіфоров, братя Меркулові, — їмже імя леґіон; — назви цілої плеяди правительств, міністериїв, але для української американської суспільности, зіставалися вони тільки пустим звуком без змісту...

Далекий Схід, — тепер Далекосхідня Республика, — складаєся з пяти земель (областий): Приморської области (в українських народніх масах популярна назва „З е л е н и й К л и н"), Амурська, Забайкальська, Камчатська та Сахалінська. З тих послідних земель — Сахалін здається вже дефінітивно окупований японським урядом, а Камчатка так рідко заселена, що згадувати про їх не прийдеться; але правда і на Камчатці маєся кілька сел заселених Українцями.

Національні відносини в 3-ох перших областях представляються в цифрах дуже корисно для українства. В Приморщині й Амурщині Українці являються подавляючою більшістю населення, бо біля 87% (в Микольськ-Усурийському повіті Приморської области навіть до 100%) в першій — а біля 70% на Амурі це Українці. Також т. зв. Усурійські та Амурські козацькі війска начислюють в свойому складі, що найменш 50% Українців.

В Забайкальській области домінуючим елементом являються Буряти, які вже змогли вибороти для себе автономію. Московський елемент представлений на Далекому Сході слабо, хиба тільки на пів змонґольщеними або на пів змосковщеними козаками та великою скількістю збігців із Радянської Росії; головно із приуральських ґуберній.

Живуть тут ще Корейці, Хінці, Білорусини, Литовці, Лотиші, Естонці, Поляки, Жиди і ін.

Політичне життя нової Далекосхідньої Республики нічим не ріжниться від такогож других провінций б. російської імперії. Крім одної, зорґанізованої партії комуністів, других партій, сміло мож сказати, не має, а є случайні конфузиї случайних людий, не звязаних ні спільністю інтересів ні програмою — хиба одною жаждою ловити рибку в мутній воді. — Всюди замічається якусь конспіративність, інтриґи, але обивательства, здорових проявів громадського життя, тут не видно. Се мало безперечно й шкідливий вплив на український рух...

З перших днів революції, всі влади, від балакучого Керенського до молчаливого сьогоднішнього Меркулова — відносяться до української вправи ворожо.

З великою революцією й під впливом подій на европейській кУраїні й тут на Далекому Сході українство дало себе чути. Що не багацько зробило, причину цього треба шукати хиба тільки в нездорових тутешніх відносинах, в плиткім політиканстві, політичній невироблености й непідготованости української інтеліґенції, що впрочім являєся звичайним буденним явищем також і московського політичного життя — партій правих і лівих, а не треба при цьому забувати, що українська тутешня інтеліґенція так відстала від українських народніх мас, нажльопавшися із нездорової криниці безнаціональної московської літератури. — ...! З винятком нечисленного гуртка рідких птиць, що ніяк не можна її назвати українською інтеліґенцією, се є істеліґенція, ба навіть псевдо-інтеліґенція українська по походженню, — але російська (не московська) по психольоґії, також аполітична й безнаціональна, як московська інтеліґенція... Додати до цього належить ще одно маркантне явище: революція видвигнула із низів, із овіти бувших людий, фалянґу людий, які своєю просто неймовірною нахабністю, успіли пристроїтися до громадської роботи, до будівництва державної влади, підготовані до цього хиба практичними студіями кримінального російського закону, по тюрмах і каторгах б. російської імперії... Просто вірити не хочеться, коли почуєш, що міністер Х. бувший власник публичного дому в Владивостоку, міністер У. бувший кримінальний злочинець, контрабандист і сутенер, міністер З. грабив на дорогах Далекого Сходу... Це бачимо в уряді, це бачимо на відповідальних становисках, це бачимо в кінци в громадських орґанізаціях...

Правда, в українськім життю в тім напрямі атмосфера чистіща, але всеж таки й тут були спроби, що пр. чоловік, який, як кажуть, і як нотують кримінальні аннали, ще не так давно, що більш на передодні великої революції сидів в кримінали підозрілий в убийстві, до цього судився за торговлю живим товаром, караний публично розгами, а притім всім на пів грамотний не вміючий зліпити одного речення на українській мові; задумав стати на чолі українського руху, експльоатуючи українське імя для своїх власних цілий, що вкінці стало причиною загального зневіреннія, а також і дезерції справжніх ідейних робітників, які ніяк не могли погодитися з фактом монополізації українства в одних руках, руках злочинних з кримінальним минувшим... Цьому спріяло загальне положеннє й безустанні зміни урядів — переворотп. Але одно бє в вічі, що людина ця довший час працювала безкарно, кождочасний уряд дивився скрізь пальці на цю діяльність, — ба навіть і в наші дні — при уряді Меркулова — коли внесено против тієї людини у Владивостоцькій прокураторії серіозні обвинувачення в кражі більш 120,000 золотих карбованців (біля 60,000 долярів) — людина ця і зараз гуляє безкарно — так що мимоволі насуваєтся питання, чи не оружє це в руках наших „приятелів"...

Практика послідніх літ революції поставила перед українським громадянством питання санації відносин і ревізії дотепершньої діяльности. Замітне охоложеннє до зле зрозумілої оборони „здобутків великої революції", — забуваєся штучно плекана ідея одностороннього братерства по московському рецепту... Українському думаючому громадянству стало ясно, що московська братія з моментом повалення царату — продовжає тільки роботу тогож послідного тільки вже під марксістським сосом... Досвід революцийного державного будівництва наглядно переконав українську думаючу інтеліґенцію, що з тими панами нам не подорозі, а також і українські широкі маси переконалися на власній шкурі, що ті монополісти й спеціялісти від революції, оказалися в результаті більше нечесними, чим їх попередники, яких становиско до української справи було зівсім ясне, прямолінійне, висказане коротко Валуївським „не было, нѣт и быть не может", коли перші згірдливим мовчаннєм а то зрадливими ударами в спину, принесли більше шкоди українській справі, як патентовані україножери й українофоби...

Українство Далекого Сходу в особах його діячів, а також і в масах зрозуміло в кінці, що тягнутися в хвості московських партій годі...

Український хлібороб Амура бачить, що московським партіям не справитися з завданням державного будівництва, яке їм не посилам. На Амурі в послідним році українське селянство зорґанізувало 68 українських сільських Рад, які без сумніву являються тим фундаментом, на якому в близкій майбутности стане сильною ногою українська самостійність на Далекому Сході...

В Хабарівському повіті, Приморської области, віддавна вже слідні змагання українського населення порядкувати своїм життям. Хабарівський представник д. Могилецький заявляє на 3-тій Сесії Далекосхідньої Краєвої Ради (14—21 листопаду 1920 р. в м. Владивостоці), від імені тогож громадянства, що воно бажає мати Далекий Схід, як суверенну самостійну республику... Хабарівське громадянство представлене безкорисними й ідейними робітниками Могилецьким, Кійовичем, Андрієвим, Рудницьким, Донцовим, Мигуляком та ин. працює від перших днів революції серед зівсім неприхильних умовин, під безперестанною угрозою репресій і розстрілів сміло несе український прапор і робота їх в наслідках оказалася плодотворна... І читинський большевицький уряд, правда не щиро — зі скреготом зубів, декляруе в в своїй конституції права українського населення Далекого Сходу на культурно-національну автономію. Автономія ця куца, з чрезвичайкою-шпіоном, пригадуючим бл. п. охранку й жандарма, — но всеж таки являється одним з етапів до самостійности...

В південно-усурійській краю — на територіі тзв. Приамурського правительства українське громадянство також не спить. Край цей однак находиться в цівсім инших умовинах, тут чужоземна інтервенція, тут місто Владивосток, яке спорить з Читою о первенство — тут на територіі від Владивостока по Уссурі й Пограничну змагаються дві сили о владу, Меркуловський уряд та партизани в сопках, інспірованих читинським урядом..., але оба ці суперники безсильні, толеровані тільки до якогось часу японським командуваннєм...

Ніяк не можна обійти мовчаннєм присутности тут японської армії, — факту окупації (можливо тільки тимчасової) тієї країни Японією, з чим приходиться раз у раз числитися, що більше числитися як з рішаючим чинником в життю тієї нової републики. В кожнім разі, причини, які визвали інтервенцію чужоземних держав, в першій мірі найбільше заінтересованої сусідки Японії, не усунені, навпаки стільки їх нових нагромадилося, що говорити під цю пору о евакуації японських війск, що найменш смішно.

Відношеннє японських війск д онаселення більше чим коректне. Історія японської інтервенції в краю, не занотувала так маркантних фактів, як славні карні (карательні) експедиції в Прибалтийському краї, або не менш звісне потопленнє 10,000 Хінців в Благовіщенську на Амурі в часі боксерського повстання...

Навпаки знищеннє міста Миколаївська на Амурі й поголовне убийство до тисячі японських обивателів, між ними й японського консуля в 1920 році віддїлом ватажка Тряпіціна й Лебедевої запише історія на своїх сторінках як факт безпримірної терпеливости...

Японське правительство заінтересоване українським рухом взагалі, а в частности й спеціяльно тут на Далекому Сході. Зівсім зрозуміло, що Японія числится з тим фактом, що будь тут на Далекому Сході самостійна держава-буфер, в якому верховодити-ме зникаюча московська меншість, ніяк не буде це задатком трівкого спокою, а навпаки держава ця ґравітувати-ме до далекої Москви. Друга річ, коли закріпиться влада за українською більшістю, яка вже в жаден спосіб не може орієнтуватися на Москву через Урал — маючи до розпорядження морську дорогу Владивосток — Одесса...

Розвиток українського народу на Далекому Сході, це з одної сторони сильний орґумент живучасти української нації й потверженнє кольонізаторської здібности українського хлібороба, а з другої сторони запорука добрих сусідських відносин а може й трівкого союза двох великих народів японського й українського...

Не треба нам забувати, що в 1904/1905 рр. т. є. в часі російсько-японської війни Дмовський і Ко. обивали пороги токійських двірців, а досвід послідних літ переконав нас, що Поляки вміють ходити коло своєї справи і жадне средство для їх незле ad maiorem Poloniae gloriam!...

Теперішня загальна економічна й політична розруха на Далекому Сході й з кожним дньом зростаюча сума японських впливів а також зростаюча свідомість найблищих завдань українства на Далекому Сході, приближають день розвязки Далекосхідного питання, тієї розвязки, що була вже намічена давніще, но яку відсунула на дальший термін privata, жажда наживи, а також по части й бажання задержати давній стан границь б. царської імперії, змаганнє подиктоване злим розуміннєм українських інтересів, вкінці бажаннєм не перешкажати московським політичним партіям і случайним конфузіям закріпляти „здобутки великої революції" по рецепту нових московських Столипіних... Тепер цей чад із українських політичних голов куди то розвіявся й це, що недавно ще так здавалося неможливим, ба шкідливим для української справи, тепер стає бажаним, не то що не можливим — але безперечно сповнимим... Великодержавним змаганням Московщини Немері виписала на Далекому Сході: „Утратьте всі надії!" „Не майте жадної надії!"...

Зелений Клин, г. Владивосток,
10. мая, 1922.

Отамановець.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Товариство Жеребецька Любов, від. 144 У. Н. Союза повідомляє, що піврічний мітинґ товариства відбудеться о 7.30 годині вечером в суботу дня 1. липня 1922 в гали Укр. Нар. Дому під ч. 217 Іст 6-та ул. На порядку нарад справозданнє урядників і вибір нових урядників. — Т. Чайка, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Василія Вел., від. 214 У. Н. Союза повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. дня 2. липня в гали Парковій, 30-та ул. і Галстет. На порядку нарад піврічне діловодство і будеться приймати нових членів до братства без вступу, а до У. Н. Союза за половину вступного. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт.— П. Чирка, предс.; В. Зелісько, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Товариство Запорожська Січ, від. 388 У. Н. Союза повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, дня 2-го липня в гали церковній під ч. 3010 В. 3-та ул. Контрольна комісія здасть своє справозданнє і будуть инші справи. Неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник 1 дол. — Й. Бринґелевич, предс.; С. Мелько, секр.

ЛЕЙКВУД, О. Бр. Сошествія св. Духа, від. 108 У. Н. Союза повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, дня 2. липня в гали церковній при Квейл ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Т. Грущак, предс.; Ф. Віркійовський, секр.

ЕЙКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що ухвалений мітинґ відбудеться дня 2-го липня 1922, о 1-ій годині пополудні на парохіяльній фармі коло Савт ул. — І. Гурин, предс.; Г. Мончак, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Братство Пр. Тройці, від. 203 У. Н. Союза повідомляє отсим своїх членів місцевих і позамісцевих, що в суботу, дня 1. липня с. р., точно о годині 8. вечером в гали церковній під ч. 162 Норт 5-та ул., відбудуться піврічні збори.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Братство Рожд. Пр. Богородиці, від. 259 У. Н. Союза повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться в неділю, 2-го липня с. р. о годині 2-ій пополудни. — О. Олешко, секр.

ҐЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 138 У. Н. Союза, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеться дня 2. липня с. р. о годині 2. пополудні. Проситься всіх членів явитись, бо будуть важні справи до полагодження. Член і урядник, що не явиться, підлягає карі. — П. Соляр, предс.; Й. Патинок, секр.

СПРОСТОВАННЄ.

В справі оголошення зборів в справі голодуючих в Бейон, Ню Джерзі, повідомляє нас місцевий парох о. Йосиф Дженджера, що на оголошенню сих зборів поміщено його імя без його відома, бо до нього ніхто не приходив просити його на бесідника, ані він самий не просився на бесідника. Він заявляє, що не буде міг промовляти, бо на той самий час він заповів річний парохіяльний мітинґ.

СПРАВЛЕННЄ ДРУКАРСЬКОЇ ПОХИБКИ.

В третій частині звіту з вашінґтонського зїзду Ліґи Американських Горожан Українського Походження вкралася похибка: місто: о. Пристай, надруковано було: о. Паздрій. Сим сю похибку простується.

Омелян Ревюк, секр. Зїзду.

НА ФОНД ГОЛОДУЮЧИХ.

(Через „Свободу").

Теодор Гевчук з Mahanoy Plane, Pa. прислав $5.00

Попередно голошено $2.00.

ЗАГАЛЬНА СУМА $7.00.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В БРАЗИЛІЇ

Бразилійські Українці скликують загальний зїзд.

Бразилійська українська часопись „Праця" у виданню з 1. червня, 1922, містить отсю статю д. Петра Карманського, представника Українського Уряду Галичини:

До усього українського загалу в Бразилії.

В порозумінню, за згодою і на бажаннє усіх визначнійших Українців в Бразилії відбудеться на дня 7, 8. і 9. липня ц. р. з'їзд делеґатів усіх наших осель в Дорізоні з метою створення всенародньої української орґанізації, політичної, культурної і економічної.

Порядок і проґрама з'їзду такі:

Дня 7. липня (день св. Івана Хрестителя): 1. Торжественне Богослуженне за поляглих Українців. 2) Святочне отвореннє з'їзду. 3) Вибір президії з'їзду. 4) Обговореннє статутів орґанізації. 5) Вибір директорії (3 членів президії) орґанізації і виділу.

Дня 8. липня: Обговореннє орґанізації культурного життя бразил. Українців і заснования майбутнього виховавчого українського інституту.

Дня 9. липня: Обговореннє справи зорґанізовання української кооперативи (зазснования великого гуртовного складу для товарів).

Делеґатів вибирає кожда оселя зосібна на зборах нарочно до сього скликаних, а число сих делеґатів має відповідати скількости населення даної оселі — після слідуючого ключа:

Прудентополіс вибирає 4 делеґатів; Іваї, Марешаль Маллет, Дорізон, Ірасема, Антоніо Олінто, Вера Іварені по 3 делеґатів; Куритиба, Круз Машадо, Каразіньо, Рошо Ройз, Ґважувіра, Марцеліна, Іраті, Ітапара по 2 делеґатів; Порто Уніийоу, Антоніо Кандідо, Леґру, Нова Ґалісія, Трес Баррас по 1 делеґатови, а врешті представник преси.

Делеґати повинні приїхати з посвідченнєм всого вибору, яким мають вилеґітимуватися. Кошта їх подорожі і утримання повинні бути покритими зі складок, зборів які їх вибирають, хіба що делеґат годиться поїхати на власні кошти.

Попри делеґатів у з'їзді можуть взяти участь і гості з правами, не рішаючого, а тільки дорадного голосу. В першій бажані є гості зпосеред наших купців.

При виборі треба руководитися тим, щоб як найбільше увійшло до установчих збор в людей інтеліґентних, тямущих, щоби була можливою всестороння дискусія на теми подані в горі.

Земляки!

Справа дуже важна і від неї залежна ціла наша будуччина в Бразилії. Від неї залежне, чи ми устоїмося серед моря чужини як окрема національна одиниця, чи вибємося з нашого політичнього, культурного і економічного занепаду і дорівняємо хоч вчасти иншим народам, що заселюють вільну Бразилію. Тому не слід її легковажити.

Хай на установчих зборах стануть поруч себе священик, учитель, купець і хлібороб, хай усі в гармонії і повному порозумінню станують до ради над пекучими справами, щоб відтак спільними силами стати до борбоз нашим упослідженним політичним, культурним і економічним становище. Покажім ділом, що ми не гірші других горожан Бразилії!

П. Карманський.

ДОПИСИ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Під розвагу бувшим громадянам міста Тисьмениці, перебуваючим в Америці.

Дорогі Земляки!

В місяцю цвітни сего року, уряд товариств: „Тисьмениця" і „Воля" в Ню Йорку (члени обох товариств походять з міста Тисьмениці) отримали від головного виділу Українського Народного Дому з міста Тисьмениці слідуючу відозву:

Український Народний Дім зареєстр. стов. господ.-торгов. з обм пор. в Тисьменици.

ЗЕМЛЯКИ!

Бувші громадяни міста Тисьмениці!

Згадайте ті часи коли дружно ми працювали для піднесення просвіти і добробуту нашого українського народу. Згадайте нашу спільну працю при Товаристві „Просвіта" в Тисьменици. Колись мріли ми про збудовання власного дому, в котрім містилиб ся бувші товариства просвітні та економічні, щоб не витирати собою чужих кутів, щоб не стояти в ласку наших сусідів.

І та хвиля прийшла.

„Добровільними датками наших громадян і каси „Віра" завдяки стараням тисменицьких Українців, патріотів, закуплено площу з жидівських рук і на одній части вибудовано в 1906 р. Народний Дім, де знайшли приміщення всі наші Товариства. Там містилися Товариства: Філія „Просвіти", Читальня „Просвіти", „Філія сільського господаря", „Кружок сільського господаря", „Родина", „Сокіл", „Аматорський Кружок", як також була велика саля для театральних вистав, віче і т. п. та убікації на склеп.

Але прийшла світова заверуха.

Ворожі напасники позабирали наші товариства та знищили цілковито „Народний Дім". Прийшли другі близші вороги нашого народу підчас останньої польсько-української війни та до решти зруйнували наше народне гніздо, наш культурний доробок. Навіть бюст Тараса Шевченка над бальконом Народного Дому прошитий ворожою кулею, а портрет Мазепи і Богдана Хмельницького здерті і цілковито знищені.

Остався з Народного Дому тільки скелет і спомин, що колись він інакше виглядав.

Не вже і дальше він буде світити дірами? Не вжеж ніколи не вдасться нам його відбудувати і відновити те життя, що в нім кипіло? Наші Тисьменецькі громадяни в старім краю докладають всіх сил, щоби знова воскресити його і відбудувати наново і дати підставу, дати можність дальшому розвиткови, культурного і просвітного життя, щоби віджило воно наново і зацвило буйним цвітом. Щоб відновити нашу одинокую народну твердиню, коли знищено всі наші установи, всі школи, коли над нами висить меч наїздника, та гроза цілковитого знищення народного життя.

Думаємо що і Вам любі земляки не чужі наші стремління, що і Вам залежить на тім, щоб не пропав наш культурний доробок, а доказом цього Ваша невсипуща праця на поли просвітнім там в новім краю та боротьба о вільність і незалежність нашої України

Ми знищені війною матеріяльно і морально переслідувані ріжними властями, закидувані перешкодами в прямованню до наших цілий не є всилі самі довершити задуманого діла. Тому звертаємося до Вас дорогі земляки, до Ваших щирих сердець.

Прийдіть нам з помочию! Возьміть участь у віднові народного життя! Спільними силами відбудуємо нашу народну твердиню Український Народний Дім.

Нашою найбільшою мрією є вибудувати на осталій площі Народного Дому дім для народної школи з українською викладовою мовою, котра удержувалась би власними народними фондами, щоб діти наші не марнувались в чужих школах, щоб не викривлювано їм душі, щоб не вливано в серця отрути, та не знеохочувано до праці для рідного народу.

Тому кличемо до Вас: Земляки! Складайте жертви на будову рідної школи, будьте ініціяторами в сім святім ділі! Складайте жертви на відбудову Українського Народного Дому та вплачуйте уділи! Фонди узискані з обороту, призначуються на піддержку рідної школи, та на ріжні культурні та просвітні цілі.

Зібрані жертви як рівною уділи для Українського Народного Дому в Тисьмениці висилайте на біжучий рахунок Земельного Банку Гіпотечного у Львові, ул. Підвале ч. 7.

О таких висилках просимо окремо повідомити листовно Дирекцію Українського Народного Дому в Тисьменици.

За жертви складаємо щире Спасибіг. Дай Бог у вільній незалежній Україні зложити особисту подяку товаришам жертводавцям.

Тисьмениця, в січни, 1922.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ, зареєстр. стов. господ. торгов. з обм. пор. в Тисьменици:

Омелян Сендецький, Б. Роздольський.

Повисша відозва була відчитана на зборах обох згаданих Товариств, котру принято з чувством прихильно. Постановлено зорганізувати спільний комітет з членів обох Товариств а також і з таких бувших громадян Тисьменици, що не є членами висше згаданих тов. Комітет відбув ряд засідань на котрих уложено відповідну програму після котрої має замір зібрати $1000.00 на ціль українських народних інституцій в Тисьменици як: народний дім; приватну школу і др. Після згаданої програми, комітет почав збирати добровільні датки в Ню Йорку від тих, що походять з міста Тисьмениці. Добровільні жертви зібрано до дня 15-го червня с. р. на суму $189.00. Чистий дохід з вечерка $86.73. До тепер зібрано разом $275.73.

Жертвували слідуючі:

Михайло Угорчак $25.00; Михайло Туранський, Юліян Кузів, Стефан Матчак, Семан Угорчак, Стефан Постоловський, Юліян Піцак і Никола Гавришенко по $10.00; Роман Кузів, Володимир Туранський, Никола Угорчак (с. В.), Дмитро Мотюк, Никола Угорчак (с. С.), Ярослав Гринівський, Іван Коцький, Іван Томішак, Левон Волощук, Володимир Волощук, Андрій Андрусяк, Іван Сайкевич, Семан Секрета і Володимир Юревич по $5.00; Панько Бориняк $4.00; Йосиф Сьомкайло, Яків Микетин, Гринь Угорчак, Кость Сенчук, аВсиль Павлишин і Іван Постоловський по $2.00; Тонько Юревич, Стефан Микетин, Василь Секрета, Альберт Літвора, Френк Тисарж, Тоний Ленський, Олекса Онуфрейчук і Олекса Карпович по $1.00; чистий прихід з балю $86.73. — Разом $275.73.

Висше згадана сума є уміщена в банку.

Колектори, спеціяльно назначені комітетом, ходять по домах і дальше збирають добровільні датки. Комітет заміряє устроювати ріжного рода забави, вечерки, представлення на висше згадану ціль, в осени і зимою. Комітет докладає всіх старань, аби дати поміч матеріяльну українським інституціям в Тисьменици.

Сею дорогою просить комітет всіх людей доброї волі дати свою щиру жертву на ціль свого рідного міста. Жертви можна посилати на адресу секретаря комітету на низше подану адресу.

В своїм часі всі жертви будуть оголошені публично.

Комітет також просить всіх громадян з Тисьменици, що живуть поза Ню Йорк як: Когус, Филаделфія, Трой, Бриджпорт, Клівленд і т. п., зібрати поміж собою жертви і порозумітися об сім з головним комітетом в Ню Йорку. Справа є дуже важної цілі і тому комітет просить віднестися до неї щиро, прихильно, непартійно.

В лучности сила, в згоді добробут.

Ню Йорк, Н. Й., 20. червня, 1922.

ЗА КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ В ТИСЬМЕНИЦІ:

Семен Угорчак, голова, **Юліян Кузів**, касієр, **Волод. Юревич**, секр.

Адреса секретаря: Mr. W. Yurewicz, 169 E. 4th St., New York City.

КЛІВЛЕНД, О.

Справа економічного поступу серед Українців в Америці.

Сила каждого народу числиться після його маєтку духового і матеріяльного.

Що то є маєток духовий народу?

Се є його просвіта або культура. Чим нарід більше просвічений, тим більший у него маєток духовий. До таких духово богатих народів належать усі народи, що в просвіті випередили других, як Англійці, Німці, Французи, Італіяне і другі хоть малі числом, але великі поступом як Бельгійці, Данці, Шведи, Норвежці. Та коли приглянемося близше тим народам то побачимо, що у них не тільки богацтво духове але і богацтво матеріяльне.

Не оден з нас був в Німеччині, в Англії або бодай переїздив через ті краї, а Америку бодай з трубового ми пізнали. Подивімся на ті краї, на їх міста та села. Яка знаменита комунікація у них, яка сіть зелізнича, які дороги, яке полученне телеграфічне і телефонічне, яка каналізація, яке мореплавство, а вже і воздушна плавба аеропланами і Зепелінами. Які будови в містах, церкви, музеї штук красних, театри, будинки державні, міські, приватні, яке освітленне, які чудові парки, памятники! А які крамниці, вистави за вікнами! Сего в краях і народах темних не найдемо. Бо де темнота там і нужда.

Поступ духовий іде в парі з поступом матеріяльним.

Де просвіта там богацтво.

Ми Українці все ще по заду. В нас ні маєтку духового ні матеріяльного, — за те богато пустомельства. А час би вже і нам взятися до діла.

Межи українськими кольоніями в Америці Клівленд зачинає вибиватися вперед. Так бодай люди говорять. Чому? Бо Клівленд має банк, що в протягу шістьлітнього істновання з маленьких початків виріс на міліонову інституцію. Українці в Клівленд взялися і до інших інституцій економічних. Через се українська кольонія в Клівленд вибивається наперед зпоміж інших наших кольоній.

Банк український в Клівленд зріс до поважної фінансової інституції завдяки свідомими Українцям в Клівленд та і людям що стоять на чолі тої інституції. Той банк поміг Українцям в Клівленд, О. побудовати або закупити около 600 домів. Чиж це саме не є гарним доказом богацтва матеріяльного Українців в Клівленд?

Але поза тим банк все радо давав з своїх зисків дарунки на потреби народні і тут і до старого краю.

Та не всі ще Українці в Клівленд зрозуміли вагу своєї рідної інституції для свого народу. Як би всі Українці з Клівленд помістили свої ощадности в своїм банку, то він обертавби річно не одним але кількома міліонами долярів. А з зисків своїх запомагавби свої рідні а так дуже нам потрібні інституції. Він наміг би до богацтва духового. От у нас нема своєї сцени ні галі театральної. Я є певний, що до сего поміг би банк Українцям, слиб обертав не одним але кількома міліонами. Та се від нас самих Українців залежить. Коли ми всі як оден свої ощадности положимо в український банк. А за гроші, положені в своїм банку, є повна гаранція і 5%. Банк український не вдаєся в жадні ризиковні підприємства, а гроші позичає тільки на першу гіпотеку (морґеч). Гроші вложені виплачує на жадання каждого часу. Чому-ж гроші тримати в чужих інституціях, котрі ніколи нам не поможуть, коли є своя власна, рідна, що обслужить каждого в своїй рідній мові совісно і чесно.

Се дорога і до поступу нашого і до богацтва духового.

Коли Банк буде зростати, то і жертви його на потреби культурні свого народу будуть тим обильнійше. Ба що більше, він і другі молодці українські інституції в Клівленд, О., підопре і поведе на пожиток та на славу нашого народу.

Зближаєся півгік, се є перший липень. Є добра нагода в тім часі гроші з чужого банку перенести до свого рідного. А ну вперед! Всі разом до діла! Поведім наш нарід і до духового майна. Де буде богацтво матеріяльне, там прийде і богацтво духове. Се поставить нас на рівні з народами культурними. В своїй хаті своя правда, і сила і воля!

Щирий Українець.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Громадяни в Джерзи Сіті, на долі міста, просить всіх Українців, щоби прийшли на мітинг до церковної галі на Грін і Сусекс стріт, в неділю, дня 2. липня зараз по Службі Божій.

51 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СІТИ. ПОЗІР!

Повідомляється отсею дорогою, що **ДНЯ 2. ЛИПНЯ (JULY)** точно о годині 3. попол. відбудуться **НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ** Українського Будівельно-Позичкового Товариства (Building Loan Ass'n) в Нар. Домі на горах міста.

Ціль зборів зреформувати дотеперішний стан товариства і пустити його в життя, так як воно повинно іти. На сих зборах мають явитися всі уділовці, без ріжниці чи вони є уділовці добре-стоячі, чи довжні. Справа великої ваги, тому ставіться всі на час як один муж. Се буде спроба чим ми є і що ми варта. — **Дирекція.** 45,48,51

ВІЧЕ! ВІЧЕ! ВІЧЕ!

До Українців і Українок в Бейон, Н. Дж., Стейпелтон, С. Ай., Елизабет, Н. Дж. і Грінвил

Голос великого дзвона кличе нас на ратунок Великої України. Вісім міліонів наших братів Українців під диктатурою большевиків гине з голоду. Тому пора для нас велика, дати їм поміч. Неварська громада дала 10,000 долярів. А скільки ми в Бейон, Н. Дж. Тому ми яко 1000-на громада в бондах, незабудьмо і за наших братів на Великій Україні. Прийдім на віче, котре відбудеться в **Авдиторіюм Індустріяльного Ю. М. К. А. на 22-ій ул., конер Евеню Е, дня 2-го ЛИПНЯ 1922 р.** точно о годині 4.30 пополудни. На вічу будуть промовляти найлучші бесідники в Злуч. Державах: **о. Йосиф Дженджера;** головний редактор часопису „Свобода" і заступник голови головної Управи Ліги в Америці **д. Омелян Ревюк; д. Стефан Дембіцький з Ню Йорку; д. Мирослав Січинський; д-р Марголін,** бувший міністер Укр. Правительства на Україні; **д. Касіян Багрей** з Неварку.

Не повинно бути ані одного Українця і Українки, щоб не явилися на велике вічеве свято.

ЗА КОМІТЕТ ВІЧЕВИЙ:
Ліга Американських Горожан Укр. Роду в Бейон, Н. Дж.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Подається до відома, що півріччний мітинг Українського Народного Дому (гора міста), відбудеться в суботу, дня 1. липня (Джулая) 1922 р. о 8-мій год. вечером в Укр. Нар. Домі під ч. 367 St. Pauls Ave. Проситься всіх інтересованих Українців прибути як найчисленнійше, бо є дуже важні справи до обговорення. 50-51

ЗА УРЯД УКР. НАР. ДОМУ:
Василь Гіль, секретар.

ЗАПРОШЕННЄ.
ВЕЛИКІ ЗБОРИ СКАВТІВ

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 1-го ЛИПНЯ 1922 Р. о годині 8-ій вечер **в великій салі Укр. Народного Дому, Іст 6-та улиця, Ню Йорк.**

На ці збори запрашається Родичів і Приятелів Скавтів. Також будеться принимати нових членів до Скавтової Організації. — Запрашає

Скавтова Рада.

ПОЗІР! БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ.

Заходом Драматичного Кружка при церкві св. О. Николая відограєсь представлення

СВЕКРУХА

комедія в трох діях **в понеділок, 3 липня 1922 р. на гали під-церковою при Fillmore і Oneida Sts., Buffalo, N. Y.**

Початок точно о годині 7.30 вечером. Вступ 35 цнт., а для дітий від 7 до 15 літ по 10 центів.

На се представлення запрошується всіх чесних Українців і Українок як з Бофало так із околиці. Приходіть усі а не пожалуєте.

50-51 **Заряд Кружка.**

Іван Франко.

ОСТАТНІЙ МОА.

Оповідання Веки.

Дощ ішов уже три дні — дощ який, може йти тільки в горах Нової Зеляндії. Декілька лісничих сиділо біля огнища потерпаючи від холоду і курили мовчки. Розмова скінчилася, ніхто не мав що більше сказати. Мглиста і мокра околиця, покрита камінем і папоротями, недавала фантазії ніякої поживи.

Дик кашельнув немовби пригадавши щось і всі поглянули на нього, немов питаючи й заохочуючи. Про все, що є на світі, Дик умів сказати дещо з власного досвіду. Йому було 60 літ і він у своїм життю перейшов найріжнійші колії: був моряком, копачем золота, вояком і стрільцем у чагарах. Нову Зеляндію знав здовж і впоперек.

„Недавно читав я в ґазеті", — розпочав він, — що там у низу на півдні знайдено десь повний скелет вимерлого птаха Моа. Ну, я міг би дещо сказати про того старого птаха. Але ви певно не ймете мені віри".

І він з погордою плюнув у огонь. Ми навипередки один перед другим почали впевняти його завзято, що його вірогостойність у нас так непорушно тверда, як шпиль Руапегу, якого хмарами повита голова дивилася на нас. Дик суворо оглянув наш кружок і очевидно задоволений своєю інспекцією почав без дальших церемоній своє оповіданнє.

„Коли в давніх часах я перший раз висадився на беріг Нової Зеляндії, почалася на західнім побережу як раз тоді золота горячка. Я з одним своїм приятелем спасся втекою з одної барки, що стояла в пристані Лителтона, і ми оба почвалали пішки до золотого рейону. Зразу нам поводилося досить лихо, і нарешті ми забилися в гори далеко дальше від иньших копачів. Ми розложили шатро у підніжа великої яскині і здобули тут немало золота, але життє наше було дуже відлюдне.

„В перших ночах на нас напав великий страх. Швидко по сумерку чули ми з ліса дикий, ревучий шум, подібний до свисту сирени (корабельної труби) у млі. Та коли не було більше ніякого лиха, ми скоро привикли до того крику і користувалися ним навіть як сиґналом до вечері.

„Та ось одного дня ми працювали власне на малій тарасі понизше яскині, коли по над нашими головами з чагарника перелетів камінь завбільшки як людська голова, немовби вистрілений гарматою. Потім перелетіли ще два або три такі самі камінці, а нарешті сажневе деревяне поліно, і ми догадалися, що де в повітрі літають такі дрібні забавки, може бути для чоловіка нездорово, і ми полізли в гору, щоб придивитися, хто забавляєся такими річами. На обриві може 50 метрів понад нами стояв злочинець, величезний птах, більше менше вдвоє більший струся. Він поправ землю шукаючи поживи, тут і там дзьобнув якогось хробака або гусільницю.

„Бідолаха!" — промовив Джек. — Коли такими дрібницями він мусить наповнити свій живіт, то може пів тої гори спорпати на наші голови."

„Ми почали придивлятися йому, і він поглянув на нас і порпав собі далі. Ми подумали, що найкраще лишити його самог.

„Пізнійше стрічали ми того велитня досит часто, коли прохожувався в кориті ріки або чагарнику. Він, здавалося, почував прикро свою самоту, не стрічаючи рівного собі. Як виглядав? Був троха подібний до тетерева, яких тут бігає богато, але сто раз більший. Мав на собі шматочки товстих крил і смішно короткий хвіст, який при кождім своїм кроці комічно задирав у гору. Бігати? — ну певно, бігати вмів, що вмів. Я бачив його одного разу в погоні за маврійським щуром, і щур не мав ані хвилі надії на життє. Він похилив голову в низ і гнав через корчі та поміж молоді дерева як насмарована блискавка.

„Нарешті велитень одної ночи зробив нам візиту в нашім шатрі, власне коли ми засіли до вечері. Правдоподібно червяків і гусільниць у день назбирав мало, бо видно було, ще терпить сильний голод. Джек кинув йому половину печеного голуба; він проковтнув його як горошину, а потім розпочав напад. Приступив просто до отвору шатра і кинувся на решту нашої живности. Джек скочив з місця і вдарив його коцюбою, але каторжний птах копнув його одною ногою в груди так сильно, що Джек від разу присів дуже твердо. Я кинувся на нього з сокирою, але він не чекаючи на мій удар дав мені пару таких копняків, що я опинився на землі з бажанням спочити трохи. Се був порядний боксер і не хибляв ані разу. І тут же він пожер усі наші голуби, проковтнув цілу паляницю, проковтнув ніж, а потім устромив дзюб у горячий чай. Вихопив його відтам швидко, можете собі подумати! Але коли Джек почав сміятися і підняв троха голову, кинувся старий пташище на нього і топтав його три секунди так, що йому відхотілося сміху. Покинувши його він почав поратися в шатрі. Та що шатро було занадто тісне для нього, перевернув його від разу копняками своїх ніг і почав порпати як парова машина. Весь наш спряток розлітався на всі боки як живий. Він побачив мій годинник і проковтнув його, так що тільки ланцюшок звисав йому з дзьоба. Потім кинувся на пушки з консервами і почав двофунтові пушки ковтати як бобики. Аж алькоголь зробив йому конець, як не одному иншому.

„Ми мали кілька кварт рому в великий циновій бутлі, і коли він устромив до неї свою голову, засмакував йому ром незвичайно. В усякім разі він не квапився витягати голову з бутлі. Коли нарешті попробував се зробити, шийка бутлі не пустила його голови і він не міг бачити нічого. Він почав тріпатися страшенно, і наші річи розліталися від нього на всі боки. Він скочив у вогонь і розкинув його, потім побіг між дерева, бючися то об одно, то о друге, поки не зрозумів, що так далі не можна. Тоді й заспокоївся, притиснув бутлю з головою до землі почав помалу викручувати з неї голову. На се я й чекав. Я прискочив із сокирою і швиденько увільнив його від бутлі; розуміється, при тій нагоді відскочила й його голова.

„Ми жили майже місяць мясом того птаха. Смакувало як індичатина, тільки троха дико. Розуміється, пушки з консервами і годинник ми повиймали з нього, а до того ще знайшли в його животі мало що непятнацять унцій золотого піску, який він призбирав за свойого життя.

„Чому ми не взяли його до міста і не продали? А тому, що були новаки і не мали понятя, що птах Моя не такий частий, як москіти".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Іван Франко.

НЕВИННА.

Оповіданє Альберта Дорінгтона.

Сонце спустило ся вже понизше дахів, а довгі тіни доповзали до понурої брами тюрми. Похилена жінка глипала до неба, а паперова квітка на її капелюсі похитувалася до муру. Дівчина з Армії Спасеня приступила до неї і лагідно доторкнулася її плеча.

„Їх випустять о шестій", — шепнула вона. — „Чекаєте на свойого мужа," — і вона віднята руку, чи на свойого сина?"

Похилена жінка підняла голову, і паперова квітка на її капелюсі захиталася.

— „На сина"! — скрикнула вона, **мов перелякана. Вона** трохи не дочувала і тільки відгадала питанє дівчини.

Дівчина зітхнула і знов приблизила ся до неї.

„Побив вас?" — запитала лагідно, — „чи може з бідности рокрався?"

— „Ніколи в своїм житю він не доторкувався мене й пальцем.

Вона виняла суху булочку і відкусила шматок.

— „Дістав шість місяців за те, що кинув молотком на свойого дозорця — Родля, в фабриці чобіт. А про те він навіть не кинув молотком, міг тільки заїхати його кулаком."

„Моліться, щоб він навернувся до Бога! — промовила дівчина. Але бабуся знов не дочула її слів і продовжала своє.

— „Молоток тарахнув Родля в рот", — промимрила зітхаючи. — „Але мій Томі не кинув його. Агов!"

За мурами дзоркнули двері; молодий чоловік надійшов корідором і наблизився до брами тюрми. Вийшовши з брами він швидко озирнувся по вулиці на право і на ліво.

„Отсе він! Боже мій! Се він"!
— „**Агов, мамо!**"

Вінкрепко обняв її за рамена, а її тремтячі руки доторкалися його груди. Потім усміхаючися, він прижмурив одно око і на палцях **подався** до східного **причілка** тюрми. Її очи слідили за ним, а губи були сухі; їй здавалося, що він хоче про щось запитати її, і коли-б вона відповіла, він зараз ударивби її в лице або в ті груди, що кормили його. Чи болівби її сей удар? Він оглянувся довкола причілка і заглянув поза паркан.

— „А деж Ліля, мамо? Де моя жінка?" — І він перся плечима о мур.

Стара жінка кашляла заклопотана.

„Вона не ховаєся перед тобою, Томмі".

— „Не ховаєся, мамо?" — і він **зморщив брови.** — „А деж вона?"

Стара відступила аж до **рівчака.** Їй видалося кращим балакати про се здалека.

„Ти-ж лишив нас без гроша; була зима і страшно холодно".

— „Мене-ж арештували!" — Він засміявся сердито. — „Скажи всю правду, мамо!"

„Правду!" — вона язиком змочила сухі губи. — Мині шістдесят літ, я пішла мити підлоги. Але тут сотки молодших, що також хотять мити підлоги, і я не могла дістати роботи. А Ліля Бушменка боїться міського житя. Я брала її з собою по склепах і декуди інде та дарма, вона ніяк не могла привикнути. Оттак ми мусіли сидіти дома голодуючи по троха.

„Родль почав шлятися по затилках і курячи величезне цигаро стояв опертий на паркан біля нашої хати. „Жаль мені вас, пані Бравнова, хоч ваш Томко хапався вбити мене молотком Пришлю вам курятини й вина".

„Ліля стояла при мні, ховаючи ся по за мене, і тремтіла як листок. „Хочеш приняти живність від того, що засадив у тюрму твойого чоловіка?" запитала я її. „Пролов до нього свобідно, доню!" Але його лисячі очи впивалися в неї, і він почав балакати про театр та цирк, так що Ліля аж рот роззявила.

„Другого дня фурґон привіз цілу купу всяких полотен. „Хочеш на сукню, Ліля"? — запитала я її. Я дивилася на неї уважно, бо голодуванє війшло у нас звичай. Вона держалася руками за стіл і на силу повернула до мене своє бліде лице. „Відправ їх геть! Я знайду роботу — завтра пошукаю роботи!" Вона впала на землю, поки я ще могла піддержати її. Ти тоді вже відбув місяць тюрми, Томмі!"

Томі затремтів, його груди дихали важко.

— „Далі! Говори далі!"

„Далі нічого, — тільки Родль усе пакав циґаро спираючися на паркан. „Дим відстрашує гусільниці," — говорив він. Родль чатував на Лілю; кождий, хто раз заглянув на її гарне лице, чатував на неї — чорт би їх побрав! А Ліля не мала ані дрібки сили і була би пристала на все, як би не я—не я".

„Я почала вечером лайкою гнати її до ліжка. Раз знайшла я в її кишені пачку цукорків. Приняла їх від нього. Боже, мусіла бути дуже голодна! Я все дожидала, поки вона засне, а потім лягла й сама, помочивши її рученята своїми сльозами. Я не могла дати собі ради, синку, і не дала їй ніколи пізнати своєї слабости. Тоді ти відсижував уже третій місяць, а правильність нашого голодованя почала доводити мене до повного знесилля. Тоді минули як раз мої шістьдесяті уродини.

„Ґусільниць у городі набиралося чим раз більше, а Родль сидів часто на паркані і баламкав ногами веселі пісні; коли підіймав свою товсту голову, можна було бачити синій шрам від молотка півперек його рота.

„Трусе безмізкий! — говорила я йому, — чи не маєш ані зерна милосердя над нею ані над ним?

„Він усміхався як малпа і пакав мені в лице своїм проклятим димом. „Ґарнізон ослабає" — кепкував він, — а швидко прийдуть холодні дощі. Ще я дістану її в свої руки, пані ґенеральше Бравнова! Але Лілі мені жаль. Вона занадто добра для вашого кримінальника сина. Вона буде моя.

„У мене був тоді ніж у руці, і я булаб устромила йому його між ребра, як би Ліля не вхопила мене за руку і не почала плакати.

„Він дістане її таки, — міркувала я. — В його червонім карку видно звірячу любов. Він дістане її і потім відкине, як стоптаний черевик. І я почала проганювати її. „Забирайся завтра з мойого дому! — мовила я їй, досить мені наглядати за тобою!" Але вона обіймала мене за шию, поки я могла оглянутися і примовляла ридаючи: „Мамо, а кудиж мені подітися?"

— „Забирай ся з мойого дому! — більше не могла я сказати нічого. Я міцно зажмурювала очи, щоб не вхопити її, не притиснути до себе і не обцілувати її гарного личка.

„Тоді Родль переліз через паркан і всміхався, всміхався так, що синій шрам від молотка розділював його лице на двоє. Потім забрався.

„Тої ночи сиділа я в її комірці і думала-думала — і чорт приступив до мене і приніс мені заспокоєннє. Але він не знав, що я уложила собі плян, як удержати її в чистоті. Другого дня Родль узяв відпустку від свого фабриканта, і в своїм найкращім убраню прохожувався перед нашим домом. Вона плачучи лежала в ліжку, та я витягла її і вигнала на двір.

„Пакуй свої річи і забирайся геть від мене!

„У неї був кіш, але покришка була відірвана.

„Іди до пані Сімпсонової і попроси в неї трохи шпаґата! — мовила я до неї. Я знала, що пані Сімпсонова пішла на торг. Ліля пішла по шпаґат, а я запхалася в огород, щоб виплакатися. Мені треба було помочи для неї, і я почала кликати твоє імя, Томмі, твоє, замкненого в тюрмі. У мене крутилося в голові, і я ледви могла вдержатися на ногах, але я завзялася спасти її від тої малпи, нелюда.

„Хтось закашляв за парканом. Я обернулася, виглянула і по бачила паню Сімпсонову.

„Пані Бравнова, — промовила, — ваша невістка була в моїм домі?

„Ходила позичити трохи шпаґату, — відповіла я.

„Дуже добре, — крикнула вона сердито, — але якого чорта потребувала вона більше? Срібний годинник мойого чоловіка пропав зі стола.

„Я не сторож, пані Сімпсонова, — відповіла я — шукайте її в хаті. Вона сьогодні відходить від мене.

„Я послала по полісмена,— ледви дишучи промовила Сімпсонова, — коли вам то не так важко, ходіть зо мною до неї.

„Полісмен прийшов з великою повагою. Ліля сиділа на ліжку, а коли ми війшли, схопилася дуже перелякана.

„Вони хочуть оглянути твій кіш, Ліля, — сказала я. — Покажи їм його, дитино!

„Раз-два-три кинулася пані Сімпсонова до коша і виняла з нього годиник".

Мати хитнулася судорожно в зад, бо синові руки раптово хопили її за горло.

— „Сеж брехня"! — скрикнув він і кинув її до брами.— „Моя Ліля чесна як ангел".

Стара вхопила його за лікті своїми руками і піднялася на ноги. В її очах заблискотіли огники.

„Я сама поклала годинник до коша, а їй дали за те тре місяці. Не було иншого місця крім тюрми, де би можна було забезпечити її від нього. Се заховало її в чистоті—чуєш синку? — заховало в чистоті".

Вона сиділа на камяній тумбі і обтирала собі кров з губи. Син дивився на неї тупим поглядом, немов вагався, чи перепросити її, чи розтоптати своїми важкими чобітьми. На розі вулиці почувся лагідний голос дівчини від Армії Спасеня, що промовляла до якоїсь заблуканої сестри, аби навернулася до Бога. Стара похилилася на перед, закутавши лице тремтячими руками і на пружаючи слух.

„Чуєш, синку? — Отсе Ліля надходить. Її також випускають сьогодня. Іди їй на вустріч, Томмі, вона сиділа невинно і осталася чистою".

Постать молодої дівчини показалася з брами хитаючися несміло, і на раз розпростерши руки вимовляла одно імя і кинулася наперед.

— „Ліля! моя!"

І він хопив її у свої обійми.